

Служба „Преса и
информация“

Общ съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 21/22
Люксембург, 2 февруари 2022 г.

Решение по дело T-616/18
Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo/Комисия
(Ангажменти на „Газпром“)

Общият съд отхвърля жалбата срещу решението на Комисията, с което стават задължителни ангажиментите, представени от „Газпром“ с цел да отговори на опасенията на Комисията за конкуренцията на националните пазари на доставки на газ на едро нагоре по веригата в страните от Централна и Източна Европа

В решението за одобряване на тези ангажменти не са допуснати твърденията от жалбоподателя процесуалноправни или материалноправни грешки

Между 2011 г. и 2015 г. Европейската комисия взема редица мерки, за да разследва функционирането на газовите пазари в Централна и Източна Европа. В този контекст тя започва разследване срещу Gazprom PJSC и Gazprom export LLC (наричани по-нататък заедно „Газпром“) по повод снабдяването с газ в осем държави членки, а именно България, Чешката република, Естония, Латвия, Литва, Унгария, Полша и Словакия (наричани по-нататък „засегнатите страни“).

На 22 април 2015 г. Комисията изпраща изложение на възраженията¹ на „Газпром“, в което го упреква, че злоупотребява с господстващото си положение на националните пазари на доставка на газ на едро нагоре по веригата в засегнатите страни, за да възпрепятства свободния пренос на газ в тях, с което нарушава член 102 ДФЕС, забраняващ такива злоупотреби.

В изложението на възраженията, Комисията по-специално приема, че стратегията на „Газпром“ обхваща три групи практики, които е възможно да са антиконкурентни:

- първо, „Газпром“ наложило териториални ограничения в договорите си за доставка на газ с търговци на едро и с някои промишлени клиенти в засегнатите страни (наричани по-нататък „възраженията относно териториалните ограничения“);
- второ, тези териториални ограничения позволили на „Газпром“ да провежда нелоялна ценова политика в пет от засегнатите страни, а именно България, Естония, Латвия, Литва и Полша, налагайки им прекомерни цени (наричани по-нататък „възраженията относно ценовите практики“);
- трето, „Газпром“ поставило доставките си на газ в България и Полша в зависимост от получаването от търговци на едро на някои гаранции, свързани с инфраструктури за пренос на газ. Тези гаранции се отнасяли за приемането от жалбоподателя по делото, а именно полския търговец на едро Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., на засилване на контрола на „Газпром“ върху управлението на инвестициите по полската отсечка на газопровода „Ямал“, който е един от основните транзитни газопроводи в Полша (наричани по-нататък „възраженията „Ямал“).

За да разреши тези проблеми в областта на конкуренцията, „Газпром“ представя на Комисията официален проект на ангажменти, а след като получава становищата на

¹ На основание член 10 от Регламент (ЕО) № 773/2004 на Комисията от 7 април 2004 година относно водените от Комисията производства съгласно членове [101 ДФЕС] и [102 ДФЕС] (ОВ L 123, 2004 г., стр. 18; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 242).

заинтересованите страни ѝ представя изменен проект на ангажименти (наричани по-нататък „окончателните ангажименти“).

Успоредно с това производство, на 9 март 2017 г. жалбоподателят подава жалба до Комисията срещу свързани със злоупотреби практики на „Газпром“, които в голяма степен се припокриват с вече изтъкнатите опасения от Комисията в изложението на възраженията. Тази жалба обаче е отхвърлена от Комисията².

С решение от 24 май 2018 г. (наричано по-нататък „обжалваното решение“)³ на основание член 9 от Регламент № 1/2003⁴ Комисията одобрява и прави задължителни окончателните ангажименти, представени от „Газпром“, и приключва административното производство.

Жалбоподателят подава до Общия съд жалба за отмяна на това решение, считайки че Комисията по-специално е нарушила в редица отношения член 9 от Регламент № 1/2003 и принципа на пропорционалност, тъй като ангажиментите били непълни и недостатъчни, а също така е нарушила редица разпоредби от Договора за функционирането на ЕС, по-специално, тъй като решението противоречало на член 194 ДФЕС и целите на енергийната политика на Съюза⁵.

Тази жалба е отхвърлена от осми разширен състав на Общия съд.

Съображения на Общия съд

Според Общия съд в обжалваното решение не е допусната никоя от процесуалноправните или материалноправните грешки, твърдени от жалбоподателя в изложените от него шест основания.

По-специално, първо, Общият съд отхвърля основанието, с което Комисията се упреква за приемането на окончателните ангажименти, при положение че с тях не се давал отговор на възраженията „Ямал“.

В това отношение Общият съд посочва, че в производството по поемане на ангажименти, предвидено в член 9 от Регламент № 1/2003, изискванията, свързани със спазването на принципа на пропорционалност, не могат да означават, че на всички опасения за конкуренцията, изложени в предварителна оценка — включително когато тази оценка, както в случая, приема формата на изложение на възраженията — трябва непременно да се даде отговор в ангажиментите, предложени от съответните предприятия. В разглеждания случай Комисията обаче е трябвало да обоснове липсата на ангажименти, даващи отговор на възраженията „Ямал“.

Изпълнявайки носеното от нея задължение в това отношение, Комисията съответно излага причините, поради които не налага такива ангажименти. В това отношение Комисията по-специално се позовава на прието през май 2015 г. решение на Urząd Regulacji Energetyki (полска служба за енергийно регулиране), с което по правната уредба на Европейския съюз в сектора на газа⁶ се сертифицира оператора на полската отсечка на газопровода „Ямал“,

² Решение С(2019) 3003 окончателен на Комисията от 17 април 2019 година за отхвърляне на жалба (преписка АТ.40497 — Полски цени на газа). Жалбата за отмяна на това решение е уважена от Общия съд с решение от 2 февруари 2022 г., *Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo/Комисия (Отхвърляне на жалба до Комисията)*, [T-399/19](#) (вж. също ПС № 22/22).

³ Решение С(2018) 3106 окончателен на Европейската комисия от 24 май 2018 година относно производство по член 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз и член 54 от Споразумението за ЕИП (преписка АТ.39816 — Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа) (ОВ 2018, С 258, стр. 6).

⁴ Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове [101 ДФЕС] и [102 ДФЕС] (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167).

⁵ Република Полша и Република Литва по-специално встъпват в това производство в подкрепа на исканията на жалбоподателя.

⁶ Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО (ОВ L 211, 2009 г., стр. 94).

Gaz-System S.A., в качеството на независим системен оператор (наричано по-нататък „решението за сертифициране“). Ето защо, дори „Газпром“ да се е опитвало да засили контрола си върху управлението на инвестициите по полската отсечка на газопровода „Ямал“, това не променя факта, че на етапа на одобряване на окончателните ангажименти съгласно решението за сертифициране **именно Gaz-System упражнява решаващ контрол върху тези инвестиции** и че освен това някои значителни инвестиции, свързани с тази отсечка, са били реализирани.

Решението за сертифициране съответно е могло да разсее опасенията, за които се отнасят възраженията „Ямал“. Поради това с оглед на свободата на преценка, с която разполага **Комисията** при приемането на ангажименти по член 9 от Регламент № 1/2003, тя **е имала право да приеме окончателните ангажименти**, макар те да не съдържат никаква мярка, с която да се дава отговор на възраженията „Ямал“.

Приемайки окончателните ангажименти въпреки липсата на ангажименти относно възраженията „Ямал“, **Комисията не е нарушила и принципа на лоялно сътрудничество**. В това отношение Общият съд отхвърля твърдението, че Комисията е възпрепятствала националните органи по конкуренция и правораздавателни органи да предприемат действия срещу практиките, за които се отнасят тези възражения. Всъщност, макар тези органи да не могат да вземат решения, които биха противоречали на обжалваното решение, Комисията пък не констатира, че нарушение на конкурентното право на Съюза няма. Следователно това решение не засяга правото на националните органи по конкуренция и правораздавателни органи да реагират на поведението на „Газпром“ във връзка с възраженията „Ямал“ и не засяга правомощието им да приложат членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС.

Второ, **Общият съд отхвърля основанието, с което се оспорва приемането от Комисията на окончателните ангажименти, при положение че с тях не се давал адекватен отговор на възраженията относно ценовите практики**. В това отношение „Газпром“ се ангажира да въведе в договорите за доставка на газ с продължителност поне три години, сключени с клиентите му в петте засегнати страни, нова процедура за преразглеждане на формулите за ценообразуване, по които се определят договорните цени. В тази нова процедура по-специално се предвижда формулите да съответстват на насоки за ценообразуване, които са включени в посочените ангажименти, а евентуалните спорове в тази област да могат да се изпращат за разглеждане в арбитражен съд, създаден в Съюза. Според Общия съд **Комисията не е допуснала явна грешка в преценката** в това отношение, включително като приема ангажимент, предвиждащ посочената нова процедура за преразглеждане, вместо да наложи незабавна промяна на формулите за ценообразуване в съответните договори.

Комисията също така не е допуснала грешка при прилагане на правото, констатирайки в обжалваното решение, че създаден в Съюза арбитражен съд би бил длъжен да спазва и прилага конкурентното право на Съюза. В своето решение Eco Swiss⁷ Съдът на ЕС всъщност потвърждава, че членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС са императивни разпоредби, подлежащи на прилагане по служебен ред от националните правораздавателни органи, които трябва да уважат искане за отмяна на арбитражно решение, ако считат че то противоречи на посочените членове. С оглед на тези съображения и тъй като Регламент № 1/2003 се отнася за прилагането на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС, според Общия съд **национални правораздавателни органи могат да уважат и искане за отмяна на арбитражно решение, ако според тях последното противоречи на решение по ангажименти**, прието на основание член 9 от Регламент № 1/2003.

Трето, **Общият съд отхвърля основанието, с което се оспорва приемането от Комисията на окончателните ангажименти, при положение че с тях не се давал адекватен отговор на възраженията относно териториалните ограничения**. Според Общия съд **Комисията не е допуснала явна грешка в преценката** в това отношение,

⁷ Решение от 1 юни 1999 г., Eco Swiss, [C-126/97](#).

включително що се отнася до ангажимента, с който се въвежда механизъм за промяна на точката на доставка на газа.

Четвърто, **Общият съд отхвърля основанието, с което се твърди, че Комисията не е съобразила целите на енергийната политика на Съюза,** оповестени в член 194, параграф 1 ДФЕС.

В това отношение **Общият съд посочва, че в производство по поемане на ангажменти при предварителната си оценка Комисията може да вземе предвид цели, преследвани с други разпоредби от Договора, по-специално, за да направи временно заключение, че нарушение на правилата за конкуренция няма.** При анализа на представените ангажменти Комисията обаче само проверява, от една страна, дали с тези ангажменти се дава отговор на опасенията, за които е уведомила съответното предприятие и, от друга страна, дали последното не предлага по-малко ограничаващи ангажменти, които дават също толкова адекватен отговор на тези опасения, макар производството да не може да води до резултат, който противоречи на конкретните разпоредби от Договорите.

Освен това при всички положения жалбоподателят не доказва, че окончателните ангажменти като такива противоречат на целите на енергийната политика или на принципа на енергийна солидарност.

Пето, **що се отнася до твърдените процесуални нарушения, свързани с разглеждането на възраженията „Ямал“, според Общия съд Комисията не е допуснала такова нарушение при извършеното от нея допитване до Консултативния комитет по ограничителни практики и господстващо положение,** предвидено в член 14 от Регламент № 1/2003. Всъщност, макар допитването до комитета да е съществена формалност, в разглеждания случай не може да става въпрос за поведение на Комисията, възпрепятствало този комитет да даде становището си при пълно познаване на фактите, нито съответно за нарушение, засягащо законосъобразността на обжалваното решение. В този контекст **Общият съд отхвърля и твърдението на жалбоподателя, че Комисията въвела заинтересованите страни в заблуда при пазарното проучване.**

Шесто, **Общият съд отхвърля твърденията на жалбоподателя, че били нарушени различни процесуални права при разглеждането на жалбата му до Комисията от 9 март 2017 г. срещу евентуални свързани със злоупотреби практики на „Газпром“,** които в голяма степен се припокриват с опасенията, посочени от Комисията в изложението на възраженията.

Що се отнася до решението на Комисията да не разгледа тази жалба в административното производство, приключило с обжалваното решение, според **Общия съд в разглеждания случай образуването на отделно производство за разглеждане на жалбата до Комисията само по себе се не е незаконосъобразно,** предвид изтъкнатите от Комисията легитимни мотиви, а именно процесуална икономия и желанието ѝ да не бави разследването по преписка, намиращо се в напреднал етап, като се разшири предметът му.

Общият съд обаче уточнява, че **образуването на отделно производство, за да се разгледа жалбата до Комисията, не може да лиши жалбоподателя от правото му да получи в качеството си на лице, подало жалба до Комисията, екземпляр от неверителната версия на изложението на възраженията и писмено да изрази становището си в производството по поемане на ангажменти.** В това отношение, макар при успоредното протичане на двете производства Комисията да поддържа неяснота относно участието на жалбоподателя в производството по поемане на ангажменти и относно правото му да получи екземпляр от изложението на възраженията и да представи становище по същия документ в това производство, посочените обстоятелства не са довели до засягане на ефективното упражняване на неговите права в посоченото производство, приключило с обжалваното решение.

ЗАБЕЛЕЖКА: Актът на Общия съд може да се обжалва пред Съда само по правни въпроси в срок от два месеца и десет дни, считано от съобщаването му.

ЗАБЕЛЕЖКА: С жалбата за отмяна се иска отмяна на актове на институциите на Съюза, които противоречат на правото на Съюза. При определени условия държавите членки, европейските институции и частноправните субекти могат да сезират Съда или Общия съд с жалба за отмяна. Ако жалбата е основателна, актът се отменя. Съответната институция трябва да отстрани евентуалната празнота в правото, създадена с отмяната на акта.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Общия съд

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293

Кадри от прочитането на заключението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☐ ☎ (+32) 2 2964106